

Ute är inne 29-30 september 2011

Den stora utomhuspedagogiska konferensen "Ute är inne" som arrangeras vartannat år av Utenavet hölls i år i ett soligt och varmt Malmö, med nära 900 deltagare och massor av workshopar. Malmö stad satsar sedan 2008 på olika initiativ inom området lärande för hållbar utveckling, bland annat gröna skolgårdar och utepedagogik. Kommunalrådet med ansvar för stadsekologi och hållbar utveckling, Lari Pitkä-Kangas (MP) invigningstalade på konferensen. Arne Jordet, professor i pedagogik vid Högskolan i Hedmark, Norge, tog över och menade att det inte är möjligt att uppfylla de breda bildningsmålen i läroplanen utan att använda utemiljön. Han beskrev lärandets utveckling genom jägar-samlarsamhället - bondesamhället - specialiseringen i hantverk med lärlingsutbildning, och hur platsen alltid varit utgångspunkten för lärande. Den allmänna skolan med inflyttningen i klassrum och en lärarkår som förmedlar kunskap skild från platsen innebar ett vägskaal i pedagogikens historia. Näste inspirationstalare var Mats Trondman, professor i kultursociologi vid Linnéuniversitetet. Han talade om "relationsgrammatik" - hur relationerna mellan vuxna och barn har förändrats under barnets århundrade. Han menade att vi idag har en paradoxal situation där barnen är centrum för allt men där vi samtidigt är ständigt på dem, lär dem, påverkar dem för att de ska göra som vi vill. Han efterlyste ett relationskapital, som byggs genom att göra saker tillsammans.

Dag två höll Bodil Jönsson en innehållsrik föreläsning "Till det kombinatoriskas lov". Det handlade bland annat om hur verkligheten kan förklaras på olika sätt. Varför regnar det exempelvis? Är det en del av vattnets kretslopp eller är det för att blommorna ska växa? Olika förklaringar som båda kan vara rätt. Hon beskrev också hur elevens roll har förändrats sedan hon var liten – från mottagare till aktiv sökare, och hur lärarrollen måste anpassas till detta. Mer variation, sammanhang och reflektion i lärandet ville Bodil se, och menade att om man inte kan skapa reflektionstid kan man inte vara lärare!

Centrum för naturvägledning arrangerade två workshopar den andra dagen med samma rubrik: "Äventyrsstig på naturens villkor". Deltagarna var framförallt lärare och förskollärare. Vi höll till vid en paviljong under bokarna i Pildammsparken, för dagen transformerad till ett drakslott. Våra ambitioner var att göra en aktivitet som (i) fungerar överallt och som kopplar till platsen, som (ii) lärarna enkelt kan göra själva och som (iii) ger en naturupplevelse som kan relateras till läroplanen.

Vi började med att fundera lite kring vad vi vill när vi gör en naturstig, och vad barnen vill? Sedan introducerades stigen med sagan om draken som hade blivit så bortglömd av människorna att hon glömde sitt eget namn. Hon blev så frustrerad att hon flög iväg och rövade bort en liten pojke, Sven, som råkade vara kungens son. "Ni får inte tillbaka honom förrän ni ger mig mitt namn tillbaka" röt draken, och flög till sitt slott med Sven. Kungen lovade förstås halva kungariket och giftermål med Svens storsyster eller storebror till den som kunde finna drakens namn. Ledtrådar finns längs "drakstigen"!

Drakstigen går att ladda ner i sin helhet på CNV:s hemsida, se länk längst ner på sidan. Den innehåller en hel del sinnesövningar inspirerade av Joseph Cornells "Flow learning"¹. Rekvisita vi använde var en bit boktrå, ett 20 meter långt rep med påknutna pärlor, ett snöre och ett antal saker som man kanske inte förväntar sig att hitta i naturen, en spegel samt en drakfigur och en docka.

¹ <http://www.sharingnature.com/flow-learning/>

När alla hade gått stigen och hittat namnet på draken (Siv) samlades vi utanför drakens slott och ropade SIV! Då kom draken fram - lite mindre än man hade kunnat tro kanske - och vi kunde rädda Sven. Efteråt reflekterade vi en stund över vad man kunde lära av denna stig. Det finns många möjligheter att anpassa den till olika ämnen enades vi om, och flera mål i Lgr11 som kan bearbetas med hjälp av stigen.

Sedan var det dags för deltagarna att skapa ett eget moment i en naturstig, med instruktion att det skulle vara 1. Spännande, 2. Lärande och 3. Utgå från platsen. De fick 15 minuter på sig och kom fram till de mest fantastiska saker, en grupp utgick ifrån paviljongens sexkantiga form och skapade ett helt program kring bin. En annan grupp gick vidare med draktemat och letade reda på drakens skatt.

Äventyrsstigar innebär ofta stora, fasta och dyra installationer. Vi provade att göra något enkelt som kan fungera överallt. Äventyret bestod av en spännande inledning som leder fram till ett uppdrag som kräver att man använder sina sinnen på olika sätt. Stigen ger då också en naturupplevelse. Vi ville genom frågornas utformning förmedla kunskap om landskapet på platsen med en tydlig koppling till målen i läroplanen, och som sedan går att utveckla genom reflektion och diskussion.

Pella Thiel 111027

Länk för att ladda ner materialet Drakstigen:

http://www.slu.se/Documents/externwebben/centrumbildningar-projekt/centrum-for-naturvagledning/Centrum%20f%c3%b6r%20naturv%c3%a4gledning_dokument/Naturv%c3%a4gledning/naturstig%20Ute%20%c3%a4r%20inne%20110929.pdf